

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на околната среда и водите

РЕГИОНАЛНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ - ХАСКОВО

УТВЪРДИЛ:

НОНА КАРАДЖОВА

МИНИСТЪР НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Съгласувано с:

ЕВДОКИЯ МАНЕВА

ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР

П Л А Н

за контролната дейност на РИОСВ Хасково през 2013 г.

Димитър Илиев

Директор на РИОСВ - Хасково

Съгласували:

Ганя Христова

Директор на дирекция „ПОС”

Ваня Димитрова

Началник на отдел „ККД”

Съдържание

1. Обхват на плана
  - 1.1. Период от време и географска област
  - 1.2. Задачи, компетенции и задължения на РИОСВ
  - 1.3. Национални политики, приоритети и законодателство
  - 1.4. Организационна структура – обхват
2. Околна среда, дейности и инсталации
  - 2.1. Състояние на околната среда - екологични проблеми в района
  - 2.2. Контролирани дейности
    - 2.2.1. Въздействие върху околната среда и изпълнение
    - 2.2.2. Съответствие със законодателството
  - 2.3. Контролирани инсталации
    - 2.3.1. Въздействие върху околната среда и изпълнение
    - 2.3.2. Съответствие със законодателството
3. Изпълнение на плана за преходната година
  - 3.1. Общите и специфични цели, които е трябвало да постигнем
  - 3.2. Изходна информация и резултати
  - 3.3. Оценка
4. Планирано изпълнение за годината
  - 4.1. Приоритети
  - 4.2. Общи и специфични цели
  - 4.3. Процедури за планови и извънпланови проверки
  - 4.4. Процедури за координиране с други контролни органи
  - 4.5. Процедури за преглед/актуализация

Приложение : Таблична част (таблици във формат Excel)

1. Регистри на обектите за контрол
  - 1.1. Регистър на всички обекти, подлежащи на контрол и проверки от РИОСВ
  - 1.2. Списък на планираните обекти за контрол през 2013 г.
2. Планирани проверки по компоненти и фактори на околната среда
  - 2.1. Въздух
  - 2.2. Води
  - 2.3. Почви
  - 2.4. Управление на отпадъците
  - 2.5. Защитени територии, защитени зони, биологично разнообразие и генетично модифицирани организми
  - 2.6. Контрол по предотвратяване на промишлено замърсяване

Текстова част

1. Обхват на плана

1.1. Период от време и географска област

Планът за контролната дейност на РИОСВ – Хасково обхваща периода от 01.01.2013 г. до 31.12.2013г.

РИОСВ - Хасково осъществява контрол и мониторинг на околната среда на територията на Хасковска и Кърджалийска области, с изключение на общ.Тополовград, обл.Хасково и общ.Ардино, обл.Кърджали. Общата площ, контролирана от РИОСВ-Хасково е 7660 км² .

В географско отношение контролираната територия е твърде разнообразна като релеф, включващ части от Горнотракийската низина, Източни Родопи и Сакар планина и долните течения на р.Марица, р.Арда и р.Гунджа.

Контролираната част от Област Хасково е разположена в централната част на Южна България. Тя включва 240 населени места, организирани в 10 общини. Северната и централната ѝ част е заета от Горнотракийската низина и се характеризира с обширни приречни ниски земи и високи подпочвени води, които благоприятстват интензивното използване на селскостопанските площи. Водните ресурси на територията се формират главно от оттока на р.Марица и нейните притоци р.Харманлийска, р.Банска и др. На юг обширна част от областта е заета от ниските разклонения на Източните Родопи и западните склонове на Сакар планина. Източните Родопи са една уникална територия, отличаваща се с богат растителен и животински свят. Силното средиземноморско влияние, геоложкото минало на планината и особеностите на местния бит и култура са спомогнали за формирането и съхраняването на разнообразни хабитати, а това е довело до изключително високо биологично разнообразие. В района има 45 защитени територии, от които един поддържан резерват, 17 защитени местности и 27 природни забележителности. В близост до тях няма големи промишлени обекти. Големи пространства от тези планински области са покрити с бедни скелетни почви и са обезлесени. Селскостопанските култури тук са главно тютюн и много малко други растителни видове. В областта са разкрити находища на полиметални златосъдържащи руди, на нерудни полезни изкопаеми – варовик, азбест, мрамор и глина. Добивът на оловно-цинкови руди е ликвидиран, но в редица случаи все още оказва негативно въздействие върху околната среда. Природните и географски дадености на областта са обусловили развитието на производството на цимент, на азотни торове, машиностроенето, хранително-вкусовата и други промишлености, дърводобивът и дървообработващата промишленост, обувната промишленост, шивашката и трикотажна промишленост. Хранително-вкусовата промишленост е представена от хлебопроизводство, сладкарство, месопреработвателни предприятия, пивопроизводство, млекопреработване, тютюнева и консервна промишленост. В последните години се наблюдава ускорено развитие на винопроизводството, на животновъдството (най-вече на патици) и др. Най-голям индустриален център е гр. Димитровград, където са съсредоточени обекти на енергетиката, химическата и добивната промишленост. Особеностите на климатичните и метеорологичните фактори, розата на ветровете и релефът в района оказват съществено влияние върху разпространението на атмосферните замърсители. В атмосферния въздух на град Димитровград са регистрирани наднормени нива на серен диоксид и ФПЧ₁₀. Източници на емисиите от серен диоксид са топлоцентралите от енергиен комплекс “Марица Изток” и ТЕЦ “Марица 3” АД, Димитровград. За намаляване и ограничаване на замърсяването със серен диоксид през 2012г. ТЕЦ“Марица 3”АД, гр. Димитровград изгради и въведе в експлоатация сероочистваща инсталация.

Контролираната част от Област Кърджали обхваща 6 общини – Кърджали, Момчилград, Крумовград, Черноочене, Джебел и Кирково. Тя заема по-голямата част от Източните Родопи. Релефът е предимно планински и полупланински. Теренът на областта се прорязва от горното и

средното течение на р.Арда, заедно с нейните притоци р.Върбица, р.Крумовица и р.Перперек. По долините на тези реки са най-плодородните земи и най-големите селища. На р.Арда са изградени три от най-големите язовири в страната - яз.,„Кърджали, яз.,„Студен кладенец" и яз.,„Ивайловград". Районът се характеризира с богатото разнообразие на растителния и животински свят. Срещат се редки и изчезващи видове, включени в Червената книга на България, ендемити и реликти и изобилие от ценни лечебни растения. Обявени са 32 защитени територии, в т.ч. резерват „Вълчи дол", 3 поддържани резервата, 9 защитени местности и 20 природни забележителности. Върху тях не се оказва натиск от близко разположени големи промишлени обекти. Икономиката на областта се определя от цветната металургия, машиностроенето, текстилната промишленост, дървопреработването, мебелната индустрия, хранително-вкусовите предприятия и тютюнопроизводството за населението извън градовете. Основен проблем за района до края на 2011 г. беше замърсяването на атмосферния въздух със серен диоксид, олово и кадмий, като основен източник за това беше дейността на „ОЦК“ АД, Кърджали. От началото на 2012 г. производствената дейност на дружеството е прекратена.

1.2 Задачи, компетенции и задължения на РИОСВ

РИОСВ – Хасково изпълнява регулиращи, информационни и контролни функции.

При осъществяване на регулиращите функции РИОСВ - Хасково разработва или участва в разработването на документи в областта на опазването на околната среда и устойчивото ползване на природните ресурси и провежда на регионално равнище дейности, свързани с политиката на държавата в тази област, като изпълнява следните основни задачи:

- участие в различни видове комисии, експертни, технически и др. съвети;
- произнасяне, утвърждаване или съгласуване в съответствие с нормативните изисквания на: общинските програми за намаляване нивата на замърсителите на атмосферния въздух, както и общинските оперативни планове за действие съгласно изискванията на ЗЧАВ;
- разработване на планове за действие при екологични инциденти; режими на ползване на биологични ресурси.

При осъществяване на информационните функции РИОСВ - Хасково разработва и участва в провеждането на дейности, свързани със:

- предоставяне на информация на обществеността и на средствата за масово осведомяване в областта на околната среда;
- повишаване на общественото съзнание и култура в областта на околната среда;
- поддържане на регистри и бази данни.

В тази връзка РИОСВ - Хасково изпълнява следните задачи:

- организира процеса на достъп на обществеността до информацията за околната среда, като предоставя информация, поддържа регистри и бази данни, интернет страницата на инспекцията, издава информационни материали и др;
- организира кампании за повишаване на общественото съзнание и култура в областта на околната среда и тяхното провеждане на регионално ниво;
- включва обществеността в процеса на вземане на решения, свързани с опазване на околната среда.

Контролните функции на РИОСВ - Хасково включват осъществяването на превантивен, текущ и последващ контрол, свързан с прилагането на нормативните актове, регламентиращи качеството на компонентите на околната среда и факторите, които ѝ въздействат.

Превантивният контрол се осъществява съобразно законовите и подзаконовите нормативни актове за:

1. предотвратяване от замърсяване или увреждане и възстановяване на околната среда от замърсяване или увреждане чрез процедурите по преценка и издаване на решение по ОВОС и ЕО, по издаване на комплексни разрешителни, разрешителни по чл.104 от ЗООС, координиране на планове и програми във връзка с ограничаване на емисиите на определени производства и дейности и др.

2. опазване на водите от замърсяване чрез участие в процедурата по издаване на разрешителни за заустване, чрез участие в инвентаризация на емисиите, заустванията и загубите на приоритетни и приоритетно опасни вещества и др.

3. спазване на изискванията за осигуряване на екологосъобразно управление на отпадъците чрез издаване на разрешения, регистрационни документи;

4. опазване на елементите на Националната екологична мрежа и биологичното разнообразие, както и устойчивото използване на биологичните ресурси чрез: извършване на ОС на инвестиционни предложения, планове, програми и проекти; изготвяне на становища за дейности в защитени територии и защитени зони; становища по проекти за планове за управление на защитените територии и защитени зони; участие в процедурите по предложения за обявяване и промени на елементи от Националната екологична мрежа; регистрация на видовете по чл. 91 от ЗБР; участие в мониторинга на биоразнообразието и биологичните ресурси и др.

5. опазване качеството на атмосферния въздух чрез контрол по разработването и изпълнението на общинските програми за намаляване на нивата на замърсителите в атмосферния въздух и др.

При осъществяване на функциите по текущия и последващ контрол РИОСВ - Хасково извършва проверки, наблюдения и възлага извършване на анализи от лабораториите към ИАОС за:

1. опазване на водите по отношение на количеството и състава на заустваните отпадъчни води, изпълнението на условията в издадените разрешителни за заустване и комплексни разрешителни и др.

2. опазване на почвите по отношение на: замърсяването с вредни вещества, оползотворяването на хумуса, рекултивацията на нарушени терени и др.

3. управление на отпадъци по отношение на: лицата, извършващи дейности по събиране и транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане на отпадъци; експлоатацията, закриването и следексплоатационните грижи на съоръженията и инсталациите за оползотворяване, рециклиране и обезвреждане на отпадъци; трансграничния превоз на отпадъци и др.

4. опазването на биологичното разнообразие и устойчивото използване на биологичните ресурси чрез: спазването на режимите за защитените територии и защитени зони; опазването на защитените растителни и животински видове и техните местообитания; изпълнението на програмите и проектите, включени в плановете за управление на защитени територии; охраната на резервати и др.

5. реализация на устройствените планове и на инвестиционните предложения по отношение на: изпълнението на условията и мерките в решенията по ОВОС и в решенията за преценяване на необходимостта от ОВОС; становищата по ЕО и решенията за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО; изпълнението на условията в комплексните разрешителни; изпълнението на условията в издадените решения по оценки за съвместимост и др.

6. управление на опасни химични вещества и смеси по отношение на: изискванията към предприятията с нисък и висок рисков потенциал; изискванията за съхранение, за предоставяне

на информация, за нотификация на класификацията и етикетването на опасните химични вещества и смеси и др.

7. опазване на въздуха по отношение на: концентрацията на основни и допълнителни показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух; емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферата от неподвижни източници, в т.ч. на вещества, нарушаващи озоновия слой и флуорирани парникови газове; пускането на пазара и/или употребата на бои, лакове и авторепаратурни продукти; източниците на неорганизираните емисии, на неприятни миризми и др.

8. промишлените източници на шум и други вредни физични фактори, както и състоянието на техническите средства за намаляване на вредното им въздействие;

9. спазването на условията от издадени разрешения и наличието на ГМО в противоречие със Закона за ГМО.

1.3. Национални политики, приоритети и законодателство

Политика: Опазване и подобряване състоянието на водните ресурси

Основен приоритет на политиката е изграждане на пречиствателни станции и канализации за агломерациите с над 10000 екв.ж. и с между 2000 и 10000 екв.ж. Целта е намаляване на замърсяването на водните тела от непречистени битови отпадъчни води от населените места и от производствени отпадъчни води за постигане на добро състояние на повърхностните и подземните води на територията на страната до 2015 г. В региона, контролиран от РИОСВ – Хасково през декември 2010г. бяха въведени в експлоатация ГПСОВ на гр.Димитровград, а през 2011 и ГПСОВ-гр.Хасково. Проведеният контрол показва добър пречиствателен ефект на съоръженията, спазване на нормите за заустваните води и рязко снижаване на замърсяващия товар на р.Марица. Наскоро бяха финализирани и подписани и договори за финансиране на проекти за ГПСОВ и водна инфраструктура и за градовете Свиленград, Кърджали и Момчилград.

Политика: Устойчиво управление на отпадъците

Основен приоритет в тази област е изграждането на цялостна инфраструктура за третиране на отпадъците в страната с цел предотвратяване, намаляване или ограничаване на вредното им въздействие върху околната среда и човешкото здраве и предотвратяване на редица екологични проблеми, чрез увеличаване на количествата рециклирани, оползотворени и екологосъобразно обезвредени отпадъци (изхвърляни в нерегламентирани сметища, в реките, край пътищата; рискове за замърсяване на подземните води, които се използват и за питейни цели). Със средства от националния бюджет през 2013 г. ще продължи строителството на регионален център за управление на отпадъците гр. Кърджали. За съжаление, поради изтичане на програмния период на програма ИСПА проектът не бе изпълнен в своята цялост. Ще бъде редуциран броят на изгражданите претоварни станции и на първоначално подготвените клетки на депото. През 2013 ще се изгражда и втора клетка на регионално депо „Гарваново“, както и сепарираща инсталация към нея.

След приемането на нов Закон за управление на отпадъците, който транспонира Рамковата директива относно отпадъците приоритетно е прилагането на разпоредбите му и на подзаконовите нормативни актове към него.

Политика: Подобряване качеството на атмосферния въздух

Целта на политиката е достигане на добро качество на атмосферния въздух (КАВ) на територията на цялата страна

Изпълнен е приоритетът за методическо подпомагане на общините и осъществяване на контрол при изпълнение на общински програми. С решения на съответните общински съвети

бяха актуализирани и приети програми с извършена моделна оценка на приноса на източниците на емисии към нивата на замърсяване и определени мерките за достигане на нормите за КАВ.

Изпълнява се Националната програма за намаляване на общите годишни емисии на серен диоксид, азотни оксиди, летливи органични съединения и амоняк в атмосферния въздух. По този начин ще се постигне изпълнение на поетите от страната ангажменти с Договора за присъединяване за достигане на национални тавани за определени замърсители, подобряване на качеството на атмосферния въздух в населените места, намаляване на трансграничния пренос на замърсители.

Упражнен беше контрол по въвеждане в експлоатация на сероочистващата инсталация на ТЕЦ „Марица 3“ АД Димитровград, която заработи през 2012 г.

Политика: Ограничаване и спиране на загубата на биологично разнообразие

През 2012 г дейността на направлението бе съсредоточена по изпълнение на следните цели:

- Поддържане и разширение мрежата на защитени природни територии - проведени 30 планови и 29 извънредни проверки в ЗТ; приключена процедура за обявяване на 7 нови защитени местности;
- Засилен превантивен контрол по нови ИН и текущи и извънредни проверки по условията за реализация на ИН в обхвата на защитени зони по НАТУРА 2000 в региона – издадени 31 решения по оценка за съвместимост по реда на Наредбата за оценка съвместимост и извършени общо 45бр. проверки на реализирани/в процес на реализация ИН
- Своевременно реагиране по сигнали за бедстващи защитени видове – осигурена необходимата организация и незабавно транспортиране до спасителен център- Стара Загора на 53 бр.птици и 9 бр.сухоземни костенурки в спасителен център с.Баня, общ.Несебър

През годината няма промяна на нормативната база /не са настъпили съществени промени по прилаганите специализирани закони - ЗБР, ЗЗТ, ЗЛР, ЗЗЖ и съответните поднормативни актове към тях. Планираните дейности в направлението за 2013 г. запазват същите приоритети и цели за опазване на биологичното разнообразие като през 2012 г. Заложените проверки целят основно:

- засилване контрола по спазване режима и охрана на обявените ЗТ , изготвяне планове за управление на резервати и поддържани резервати,
- съхранение и опазване на редки и защитени животински и растителни видове чрез опазване техните местообитания в ЗЗ НАТУРА 2000
- съдействие на МОСВ за официално обявяване нови ЗТ и ЗЗ /хабитати/.

РИОСВ-Хасково прилага и приоритетите на националната политика за усъвършенстване на мониторинга и осигуряване на навременна, целенасочена, подходяща и надеждна информация за околната среда. За осигуряване на информация за качеството на водите от края на 2012 г действащата досега Контролно-информационна система за състоянието на отпадъчните води е заменена от Информационна система за разрешителни и мониторинг при управлението на водите, в която се въвежда и актуализира цялата информация за проведената контролна дейност на обектите с издадени разрешителни за заустване на отпадните води.

Политика: Продължаване на засилената контролна дейност

Тя беше приложена при подготовката и изпълнението на плана за контролна дейност за 2012 г, в който бяха включени 850 обекта. Планирани и проведени бяха проверки на:

- производствените и горивни инсталации /в т.ч. емисионен мониторинг на изпусканите вредни вещества в атмосферния въздух/, хладилни и климатични и инсталациите със значителен принос на замърсители в атмосферния въздух, водещи до нарушаване на неговото качество;
- изпълнението от страна на операторите на условията и изискванията, поставени в издадените им разрешителни за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води и Комплексни разрешителни;
- изпълнението на задълженията на кметовете на общините по ликвидиране на нерегламентираните сметища и недопускане на новообразувани такива;
- почистването и опазването от замърсяване на републиканската и общинска пътна мрежа на територията на страната;
- лицата, които не са привели площадките за дейности с отпадъци от метални опаковки, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори и излезли от употреба моторни превозни средства, съгласно изискванията на чл.38, ал.1 от ЗУО, а тези които са ги привели дали изпълняват условията по издадените разрешения. Ще продължат проверките на лица пускатели на вътрешния пазар опаковани стоки, както и на търговски обекти и лица, пускатели на пазара полимерни торбички;
- спазване на режимите на защитените територии и защитените зони от мрежата „НАТУРА 2000“, проверки на терен във връзка с изпълнение на условия в издадени решения по оценка за съвместимост;
- физически лица, които размножават и отглеждат видове от дивата флора и фауна, включени в приложенията на Регламент на Европейската общност, както и на зоомагазини, където се предлагат с цел търговия такива екзотични видове;
- билкозаготвителните пунктове по отношение на видовете и количествата билки, условията, при които се обработват, както и съпровождащите ги документи;
- изпълнението на условията в издадените комплексни разрешителни на всички оператори, осъществяващи производствена дейност, като е засилен контролът спрямо оператори, при които е констатирано несъответствие с условията в комплексните разрешителни при предходни проверки;
- предприятията и съоръженията, където са разположени опасни химични вещества в количества, равни или по-големи от тези, посочени в приложение 3 на ЗООС. Приоритетно се проверяват предприятията, оценени като високо рискови;

Законодателство

През 2012 г. бе приет нов Закон за управление на отпадъците. Основните цели на новия ЗУО са намаляване на образуването на отпадъците, ефективното им управление и използването на вторични ресурси от тяхното третиране.

Новият ЗУО включва някои основни промени. Формулирани са ясни задължения за кметовете на общини за управление на битовите отпадъци на територията на съответната община и създаване на законови механизми за изпълнение на поставените нови ангажименти.

Важен акцент е подобряването и оптимизирането на работата на организациите по оползотворяване на масово разпространени отпадъци и въведените системи за разделно събиране и оползотворяване, които се финансират на основата на принципа „отговорност на производителя“, включително на лицата, които изпълняват индивидуално целите за рециклиране на отпадъците от продуктите, които пускат на пазара. Целта е постигане на по-добри резултати при изграждането на реални системи за разделно събиране на отпадъците от населението.

Облекчават се процедурите по издаване на разрешения за дейности с отпадъци с цел намаляване на административното натоварване на бизнеса.

Законът въвежда нови правила при събиране, транспортиране и третиране на отпадъци от метали. Въведена е адекватна наказателна политика и превенция на кражбите на черни и цветни метали. Нови са и целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъци от строителството като целта е по-голямата част от строителните отпадъци да не се депонират, а да се използват повторно.

С изтичане наgratisния период (шест месеца от влизане в сила на новия ЗУО), започна подмяна на разрешителни за дейности с отпадъци по чл.67 ЗУО на лица, извършващи дейности с ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА, отпадъци от метали, отпадъци от опаковки и други специфични потоци отпадъци, като някои разрешителни ще бъдат трансформирани в регистрационни документи по чл.35, ал.3 ЗУО.

Въведено е задължение за заплащане на продуктова такса от лицата, които пускат на пазара на територията на Република България полимерни торбички за с изключение торбички с дебелина над 25 микрона (µm) и с минимални размери на торбичката в разгънат вид – 390 мм×490 мм. Освободени от продуктова такса са и „биологично разградимите“ торбички и полимерни торбички без дръжки, служещи за първична опаковка.

Съществена промяна през 2012 г. е извършена в „Наредба №16 от 12 август 1999г. за ограничаване емисиите на летливи органични съединения /ЛОС / при съхранение,товарене или разтоварване и превоз на бензини“. Касае се за изграждане в бензиностанциите на системи - етап 2 на улавяне на бензиновите пари от резервоарите на автомобилите и контролните функции на Българския институт по метрология и РИОСВ върху ефективността на системите. Извършена е и промяна в ЗЧАВ, според която след осъществяване на контролните функции на БИМ административно наказателните мерки при неспазване на изискванията на Наредба №16 се налагат от РИОСВ.

С изменението на ЗООС от 24.04.2012 г. отпада доброволния режим за издаване на комплексни разрешителни по реда на чл.117, ал.3 на ЗООС. Във връзка с разширяването на обхвата на Приложение № 4 от ЗООС е дадено предписание на оператора „Каменица” АД – пивоварна „Астика”, гр. Хасково да подаде в ИАОС заявление за издаване на КР в срок до 31.01.2013 г.

Измененията и допълненията, които се отнасят до процедурите по ОВОС и ЕО, са в сила от 24.04.2012 г. Те се отнасят за разпоредбите в глава шеста от ЗООС, както и в Приложения № 1 и 2 на закона.

Извършена е промяна по отношение на компетенциите по произнасяне на процедурите ОВОС/ЕО, като компетентен орган за всички дейности по Приложение 1 и 2 от ЗООС е Директорът на РИОСВ-Хасково. Поради това в РИОСВ-Хасково са препратени от МОСВ 3 открити процедури по ОВОС.

С промяна в законодателството отпада възможността за презаверяване на решения по ОВОС, които са загубили правно действие. Всички издавани административни актове по глава шеста от ЗООС са с петгодишен срок на действие, при незапочнала реализация на намерението и подлежат на контрол.

От 01.01.2013 г. влязоха в сила нови разпоредби в Глава седма, раздел I в Закона за опазване на околната среда «Предотвратяване на големи аварии». Те са свързани с облекчаване и децентрализиране на регулаторните режими за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и предвиждат следните промени:

1. Отмяна на съществуващия разрешителен режим по чл. 104, ал. 1 от ЗООС за предприятия с нисък рисков потенциал и въвеждане на уведомителен режим към РИОСВ ;

2. Участие на РИОСВ в процедурата по оценка на документацията за издаване на разрешително за предприятие с висок рисков потенциал;

3. Промени, засягащи задълженията на операторите на предприятия с нисък и висок рисков потенциал.

Контролът по този раздел ще се извършва чрез съвместни проверки от определени със заповед на министъра на околната среда и водите комисии, съставени от представители регионалните структури на МОСВ и териториалните структури на МВР и оправомощени представители на Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда" и кметовете на общините.

1.4. Организационна структура – обхват

РИОСВ – Хасково е регионално поделение на МОСВ, създадена в съответствие с Правилника за устройството и дейността на РИОСВ (ДВ бр.103/2011г). Численият състав на инспекцията към момента е 38 души (1 незаета бройка), в т.ч. директор, обща администрация 9 бр. и специализирана – 28 бр. Общата администрация подпомага осъществяването на правомощията на директора на РИОСВ, създава условия за осъществяване на дейността на специализираната администрация и извършва техническите дейности по административното обслужване. Специализираната администрация се състои от две дирекции - „Контрол на околната среда” и „Превантивна дейност”.

2. Околна среда, дейности и инсталации

2.1 Състояние на околната среда - екологични проблеми в района

Основните екологични проблеми на територията на РИОСВ - Хасково по опазване чистотата на атмосферния въздух са наднормените нива на фини прахови частици, отчетени от ръчния пункт „РИОСВ - Хасково” в Хасково и автоматичните станции АИС „Раковски” в Димитровград и АИС „Студен кладенец” в Кърджали и на серен диоксид в последните два пункта.

През изминалата година продължи замърсяването с ФПЧ10, което е регистрирано и в трите пункта, следящи качеството на атмосферния въздух, основно през есенно-зимния период. Като основна причина за това може да се посочат горивните процеси в битовия, търговския и административния сектор с употребата на твърдо гориво, линейните и подвижните точкови

източници на емисии – пътища, магистрали, улична мрежа в населените места, автомобилният транспорт. Принос имат и климатичните условия през есенно-зимния период – безветрие и мъгли.

Общините Кърджали, Димитровград и Хасково актуализираха и приеха своите програми за КАВ, според които основните източници за замърсяване с ФПЧ₁₀ са битовия сектор, промишлеността и транспорта.

Направление “Опазване на водите”

Повърхностните води се характеризират чрез тяхното химично и екологично състояние.

При оценката на химичното състояние на повърхностните водни тела се разглеждат т.нар. приоритетни вещества, които се съпоставят с определените стойности на стандартите за качество, въведени от Директива 2008/105/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 година. Химичното състояние се оценява в два класа – добро и лошо. Провежданият от БДУВ ИБР Пловдив мониторинг и извършената оценка на повърхностните води на територията, контролирана от РИОСВ – Хасково за 2011г. установява лошо химично състояние на 2 водни тела в басейна на р.Марица и 2 – в басейна на р.Арда.

Екологичното състояние на повърхностните водни тела се оценява в пет класа: много добро, добро, умерено, лошо и много лошо. За оценка на екологичното състояние се разглеждат следните групи елементи: биологични, хидроморфологични и физико-химични елементи. Водещи за определяне на състоянието са биологичните елементи.

На територията, контролирана от РИОСВ – Хасково за 2011 г. са установени следните участъци с лошо състояние на водните тела:

- Река Банска средно и долно течение и Горскоизворска река – отпадъчни води от населени места и промишлена зона на гр. Хасково;
- Река Харманлийска и притоци до устие– лошото екологично и химично състояние се дължи на заустване на промишлени и битови отпадъчни води от гр.Хасково и други населени места;
- Река Марица от гр.Димитровград до граница – отпадъчни води от по-големите населени места (Димитровград, Симеоновград, Харманли и др.) и НЕОХИМ-Димитровград. Установяват се единични случаи на наднормени концентрации на тежки метали (олово) след вливане на р.Харманлийска;
- р.Арда след яз.Кърджали и яз. Ивайловград – органично замърсяване от непречистени отпадъчни води /повишено съдържание на общ фосфор и фосфати, както и периодично замърсяване с тежки метали от мини „Маджарово” в ликвидация;
- яз.„Студен кладенец“ (опашка) – лошото екологично и химично състояние се дължи на заустване на промишлени и битови отпадъчни води. Като най-силно замърсен участък от язовира може да се определи опашната част, където се заустват непречистените води от канализацията на гр.Кърджали, както и промишлените води от ОЦК-Кърджали. В този участък има голямо количество утайки с високо съдържание на тежки метали и органични вещества, натрупани през последните десетилетия.

Резултатите от ежегодния мониторинг потвърждават извода, че основен проблем за региона, водещ до замърсяване на повърхностните (а понякога и подземните) води е заустването на непречистени отпадъчни води от канализационните системи на населените места. На територията, контролирана от РИОСВ – Хасково през декември 2010 г. беше въведена в експлоатация ГПСОВ на гр.Димитровград, а през 2011 г. и ГПСОВ-гр.Хасково, което ще подобри екологичното състояние на р.Хасковска, р.Харманлийска и р.Марица. Наскоро бяха подписани договори по ОП „Околна среда“ за изграждане на водна инфраструктура на гр.Свиленград и гр.Кърджали. Въведена беше в експлоатация и ПСОВ за

силнозамърсените отпадъчни води от гушене на патици на „Галус“ АД, София, които замърсяваха приток на р.Харманлийска.

Направление “Управление на отпадъците и опазване на почвите”

На територията, контролирана от инспекцията се експлоатират две регионални депа за третиране на ТБО (депо с.Гарваново, общ.Хасково и депо Харманли). Забавя се изграждането на Регионално депо за неопасни отпадъци Кърджали. Това поражда проблеми с третирането на битовите отпадъци в 7–те общини, които ще депонират отпадъците си в него.

Създадени са три регионални сдружения, включващи всички общини от регионите по чл.49, ал.9 от ЗУО.

От общо 16 общини контролирани от РИОСВ-Хасково, в седем функционират системи за разделно събиране на отпадъци от опаковки, а в две общини системите са отпаднали, тъй като след изтичане на договорите с Организацията по оползотворяване на отпадъците от опаковки, те не са подновени.

Независимо от това, че голяма част от населените места са обхванати в система за организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци, често се констатира образуване на нерегламентирани сметища.

Като проблем в региона се очертава неспазването на сроковете предвидени за закриване на депата, несъответстващи на изискванията на Наредба № 8.

На територията на инспекцията съществуват девет депа за производствени и опасни отпадъци на фирми от отраслите енергетика, химическа промишленост, цветна металургия. Операторите на тези депа притежават утвърдени Планове за привеждане на съществуващите депа в съответствие с изискванията на Наредба № 8/2004 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, които включват мерки и срокове за закриване и рекултивация. При контрола по изпълнение на условията на тези решения се констатира забавяне в изпълнението, поради финансово-икономически причини.

Направление “Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването (КПКЗ), екологична отговорност и доброволни ангажменти”

Екологичен проблем за региона контролиран от РИОСВ – Хасково беше дейността, извършвана от “ОЦК” АД, гр. Кърджали. През 2012г. беше преустановено производството на работната площадка. Въпреки прекратената производствена дейност разположените на площадката огромни „временни“ депа за опасни отпадъци продължават да са източник на значително замърсяване с неорганизирани емисии на въздуха в района, на почвите, а и на водите на съседния яз.„Студен кладенец“.

Направление “Екологична оценка (ЕО) и оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС)”

Проблем за региона на РИОСВ – Хасково в последните години е значителното увеличение на ИП за добив на скалооблицовъчни материали за действащи геоложки площи и такива, които са защитили геоложки доклад, но са в процедура за получаване на концесия за добив, а в същото време не са проведени процедурите по ОВОС или ЕО. Голяма част от тях попадат и в Натура зона. Този проблем се прояви най-силно в община Ивайловград, където силното търсене на скалооблицовъчни материали и ниската трудова заетост в района задълбочи тенденцията за разширяване на кариерните дейности, както на узаконените, така и на нерегламентираните такива.

След премахване на текущия контрол във връзка с промените в Закона за подземните богатства, (изм.ДВ бр.19/08.03.11г.) контролът, който РИОСВ би могла да осъществява по

отношение кариерните дейности е свързан само с условията в издадените Решения за преценяване необходимостта от ОВОС, решения по ОВОС или Становища по ЕО.

Както се цитира по-горе голяма част от кариерните площи попадат в защитени зони по Натура 2000. Но също така голяма част от добивите са незаконни, нерегламентирани, извършвани в минали години, като на практика са унищожени ценни местообитания. Това води до противоречие в дългосрочното опазване на благоприятно състояние на точно определени растителни и животински видове, както и местата, които обитават и кариерните площи съществуващи и новоизградени.

Направление “Биологично разнообразие, защитени територии и зони”

Освен текущите отговорности по опазване на биологичното разнообразие, към задълженията на експертите са включени и дейностите по прилагане на Директиви 79/409ЕЕС и 92/43ЕЕС по „Натура 2000”. В териториалния обхват на РИОСВ – Хасково попадат цели или части от общо 23 защитени зони (ЗЗ), с обща площ 5452,34 км² (над половината от територията на РИОСВ – Хасково). Големият брой инвестиционни предложения, свързани с изграждането на ветроенергийни и фотоволтаични паркове върху големи площи, попадащи в защитени зони по Натура 2000 и водещи до отнемане на местообитания и отрицателно въздействие върху видове, предмет на опазване в съответните зони, може да се ограничи след обявяване на защитените зони за опазване на местообитания със заповед на Министъра, в която да бъдат включени адекватни забранителни режими.

2.2. Контролирани дейности

2.2.1. Въздействие върху околната среда и изпълнение

Направление “Опазване чистотата на атмосферния въздух и вредни физични фактори”

РИОСВ - Хасково осъществява контрол на предприятия – неподвижни източници на емисии, както и на обекти, използващи флуорирани парникови газове, вещества, които нарушават озоновия слой и летливи органични съединения.

Най - голямо въздействие върху качеството на атмосферния въздух оказват големите промишлени обекти с издадени комплексни разрешителни - ТЕЦ “Марица 3” АД, “Неохим” АД в гр.Димитровград, “Горубсо – Кърджали”АД, Кърджали, Сгуроотвалите на ТЕЦ “Марица 3” АД, Димитровград. Производствената дейност на „ОЦК“АД, Кърджали е преустановена, но „временните“ депа за опасни отпадъци са значителен източник на неорганизираните емисии.

Контролират се и останалите обекти с неподвижни източници на емисии - “Вулкан Цимент”АД, Димитровград, “Монек юг”АД, Кърджали, Фабрика за перлит и Фабрика за бентонит на “Ес енд Би Индастриъл Минералс”АД, Кърджали, “Пневматика Серта”АД Кърджали, “Тракия 2006”АД, Харманли, „Теклас – България“АД, Кърджали, асфалтовите бази. След промяна в законодателството контролът за спазване на нормите на изпусканите в атмосферния въздух емисии на тези обекти се осъществява чрез извършваните от операторите СПИ, като те представят доклади за извършените измервания. Поради по-ниските емисии на замърсители и преобладаващото спазване на емисионните норми те са определени като обекти с нисък и среден риск.

Ежегодно се изпълнява одобреният от МОСВ план за проверка на обектите - източници на емисии на ЛОС. Основно се набляга на контрола на производителите на бои, както и на големите търговци на едро, при които степента на риск е по-голям. Тези обекти се планират за проверка и през 2013 г.

Във връзка с изменението на климата ежегодно се контролират обекти, работещи с големи количества озоноразрушаващи вещества съгласно Регламент (ЕО) №1005/2009 относно вещества които нарушават озоновия слой и Наредба за установяване на мерки по прилагане на

Регламент (ЕО) 842/2006 относно някои флуорирани парникови газове. Целта е намаляване на емисиите от парникови газове, изпускани в атмосферата от различните източници. Въпреки пониския рисков потенциал ежегодно се извършват проверки на обекти с наличие в тях на големи количества озоноразрушаващи вещества.

С влизане в сила на измененията в Наредба №16 от 12 август 1999г. за ограничаване емисиите на летливи органични съединения /ЛОС/ при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини“ в плана за 2013г. са включени бензиностанциите с изграден етап 2 на газовата фаза, на които поетапно ще се извършат проверки. След изграждането на етап 1 на всички бензиностанции и с влизане в сила и на етап 2 ще се ограничат напълно емисиите при работа на бензиностанциите.

Направление “Опазване на водите”

Контролната дейност обхваща всички обекти, формиращи отпадъчни води и заустващи в повърхностни водни обекти, като за определените със заповед на министъра на околната среда и водите емитери, включени в „Информационната система за разрешителни и мониторинг при управлението на водите“ контролът е задължително два пъти годишно. Като високорискови се определят обектите, формиращи емисии на приоритетни и приоритетно опасни вещества, общи и специфични замърсители, заустващи значителни водни количества или с висока степен на замърсяване на водите. Сред тях са „Неохим“ АД, Димитровград, „Каменица“ АД, Пловдив (Пивоварен завод Хасково), „Галус“ АД, София (отглеждане и гушене на патици), ТЕЦ „Марица 3“ АД, Димитровград, площадката на ОЦК, Кърджали (въпреки липсата на отпадъчни води от производството), „Мусан“ ООД, гр.Джебел (добив и преработка на месо), „Голд ойл“ ООД, гр.Харманли, „Теклас България“ АД, гр.Кърджали (каучукови изделия за автомобилостроенето), „Катаржина естейт“ ООД, с.Мезек (винопроизводство), „Тера Тангра“ АД, Харманли (винопроизводство) и др.

РИОСВ – Хасково контролира веднъж годишно и заустването в повърхностни води на отпадъчни води от канализационните системи на населените места без действащи пречиствателни станции. Причиненото натоварване на водните тела с биогенни елементи влошава екологичното им състояние, особено за реките - приемници на непречистени отпадъчни води от населените места с над 10000 еквивалентни жители – Кърджали, Харманли и Свиленград. Значително отрицателно въздействие върху водите оказват и изпусканите отпадъчни води от канализационните системи на селищата с над 2000 еквивалентни жители, особено когато заустват в по-малки приемници – Момчилград, Крумовград, Джебел, Ивайловград, Любимец, Симеоновград. Тези населени места също нямат изградени градски ПСОВ.

Предприятията, изпускащи отпадните си води в канализационните системи на населените места не са включени в годишния план за проверки, те ще се контролират само при получени жалби и сигнали.

Направление “Управление на отпадъците и опазване на почвите”

Контролната дейност обхваща всички обекти, дейността на които попада в разрешителния и регистрационни режими по чл.35 от ЗУО

Съобразно приоритетите в националното законодателство и мерките за постигането им заложи в Националната програма за управление на дейностите по отпадъците в регистъра на проверяваните обекти се включват и всички значими замърсители, в това число:

- съоръжения обезвреждащи битови отпадъци – високорискови обекти са двете регионални депа и старите общински депа, които подлежат на рекултивация;

- съоръжения обезвреждащи производствени и опасни отпадъци – високорискови обекти са депата на „ОЦК“, Кърджали, „НЕОХИМ“, Димитровград и сгуроотвалите на ТЕЦ „Марица 3“ АД, Димитровград;
- през 2013 г. се очаква да започне и експлоатация на инсталации за изгаряне на неопасни отпадъци, чрез оползотворяване на получената енергия – за отопление на оранжерии, собственост на „Зайчев и син“, ООД, Харманли в гр.Любимец и в гр.Харманли, които също са „високорискови“ обекти;
- съоръжения за физикохимично третиране на опасни болнични отпадъци чрез микровълново обеззаразяване – три броя, собственост на МБАЛ „Света Екатерина Димитровград“ ЕООД и „Екостер“ ООД гр. Хасково;
- „Вулкан цимент“ АД, Димитровград – инсталация за оползотворяване на неорганични отпадъци, заменящи природни суровини, чрез влагането им в производството на различни марки цимент.

Направление “Опасни химични вещества и контрол на риска от големи аварии с опасни химични вещества”

На контрол подлежат физическите и юридическите лица, които произвеждат, пускат на пазара, употребяват, съхраняват и изнасят химични вещества в самостоятелен вид, в смеси или в изделия с цел защита на човешкото здраве и опазване на околната среда. Като високо рискови са определени обектите, които произвеждат и/или съхраняват големи количества химикали. Това са: „Неохим“ АД, Димитровград, „Каменица“ АД, Пловдив (Пивоварен завод) Хасково, ТЕЦ „Марица 3“ АД Димитровград, „ОЦК“ АД, Кърджали, „Горубсо Кърджали“ АД Кърджали, „Пневматика-Серта“ АД Кърджали, дистрибуторите на химикали, които притежават големи складови наличности – „Химтекс“ ООД Димитровград и „Марвин“ ООД Димитровград, формулаторите на смеси: „Сидекс“ ООД Хасково, „Лектра“ ООД Хасково и „Атълган“ ООД Кърджали. Тези обекти са планирани за проверка през 2013 г.

Направление “Екологична оценка (ЕО) и оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС)”

Направлението по ОВОС и ЕО осъществява превантивен контрол чрез процедурите по ЕО и ОВОС с цел да се предотврати и намали отрицателното въздействие върху околната среда, чрез прилагане на мерки и условия за предотвратяване на замърсяването върху компонентите на околната среда. На контрол подлежат:

- Решения по ОВОС на МОСВ за ИП;
- Решения по ОВОС на РИОСВ за ИП;
- Решения за преценяване на необходимостта от ОВОС на МОСВ;
- Решения за преценяване на необходимостта от ОВОС на РИОСВ;
- Становища по ЕО за планове и програми

Направление “Биологично разнообразие, защитени територии и зони”

РИОСВ-Хасково контролира реализацията на проекти, планове и програми и инвестиционни предложения във връзка с предмета и целите на опазване на ЗЗ по НАТУРА 2000 съгласно Наредбата по ОС, както и по Закона за защитените територии – защитени територии, разглеждане на предложения за нови защитени територии; Закона за биологичното разнообразие – опазване на вековни дървета, видове по CITES; дейности свързани с разрешителни издадени от МОСВ по Наредба 8/2003 за изключенията от ЗБР; Закона за лечебните растения – билкозаготвителни пунктове. Предвид характера на контролираните обекти и дейности в тях същите са категоризирани с “нисък риск” за въздействие върху човешкото здраве и околната среда.

За изпълнение на тези цели в плана за 2013 г са заложили проверки върху дейностите на собственици, ползватели, физически и юридически лица, осъществявани в ЗТ и в ЗЗ; свързани

със защитени животни и защитени растения, с опазването на защитени дървета, ползватели на зоопаркове и зоомагазини, билкозаготвителните пунктове, свързани с видове по конвенцията CITES, по сигнали и жалби, за защитени животински и растителни видове и нарушаване режимите на защитени територии и защитени зони.

2.2.2. Съответствието със законодателството

Направление “Опазване чистотата на атмосферния въздух и вредни физични фактори”

При осъществявания контрол на инсталациите с неподвижни източници на емисии и представените резултати от СПИ и СНИ понякога се констатираат превишения на НДЕ, най-често за азотни оксиди, прах и въглероден оксид, за които се налагат еднократни и текущи санкции. През годината са наложени 8 санкции. След получени сигнали са извършени проверки, при които са констатирани неорганизираните емисии от сгуоотвалите на ТЕЦ „Марица 3“ АД, кариера „Лозен“ на „Пътни строежи“ АД, Пловдив и цех за дървообработване в с.Подкова, за които са съставени актове.

Всички контролирани инсталации по Наредба №7 за норми за допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации, които изготвят планове за управление на разтворителите са с изградени модерни лаково-бойджийни отделения, съобразени с НДНТ. Това е видно и от извършените собствени емисионни измервания на отпадъчните газове.

При проверките на обекти, използващи озоноразрушаващи вещества и контролирани съгласно Регламент (ЕО) №1005/2009 относно вещества които нарушават озоновия слой и Наредба за установяване на мерки по прилагане на Регламент (ЕО) 842/2006 относно някои флуорирани парникови газове не са установени нарушения на изискванията.

Направление “Опазване на водите”

Почти всички обекти, формиращи отпадъчни води и заустващи в повърхностни води вече имат разрешителни за заустване на водите. Изключение са само няколко ликвидирани рудници без оператор, с изтекъл срок на действие на разрешителното и др. За съжаление влошената икономическа обстановка през последните години се отрази негативно върху екологичното представяне на някои оператори по отношение на заустваните води. Планирани дейности, водещи до намаляване на замърсяването не бяха изпълнени. Независимо от налаганите текущи санкции и съставяните актове за голяма част от обектите при извършените проверки се установява отклонение от ИЕО в разрешителното за заустване или комплексното разрешително. Това се дължи най-вече на неподходящи за производството пречиствателни съоръжения, нередовното им поддържане в експлоатационна изправност и др. Сред тях са „Неохим“ АД, Димитровград, „Каменица“ АД, Пловдив (Пивоварен завод Хасково), „Галус“ АД, София, ТЕЦ „Марица 3“ АД, Димитровград, ОЦК, Кърджали (въпреки липсата на производствени отпадъчни води), Мусан“ ООД, гр.Джебел, „Голд ойл“ ООД, гр.Харманли, „Теклас България“ АД, гр.Кърджали, „Катаржина естейт“ АД, с.Мезек и др. Ето защо ще се упражнява редовен контрол върху тях с цел подобряване на екологичното им изпълнение.

Малки водни количества, но с много високи концентрации на замърсяващи вещества изпускат ракиените казани, за които постъпват жалби и сигнали всяка година. Издаването на разрешителни за заустване на отпадните им води и предприемането на административно-наказателни мерки също не води до спазване на нормите.

В края на 2010 г изтече срокът за изграждане на ГПСОВ за населените места с над 10000 еквивалентни жители. На територията, контролирана от РИОСВ – Хасково бяха въведени в експлоатация ГПСОВ само на градовете Хасково и Димитровград. Но през годината нарасна активността на общинските администрации и на останалите градове за подготовка на проекти и кандидатстване за финансиране на изграждането на ПСОВ и канализационни и водопроводни

участъци, където е допустимо. Наскоро са подписани договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОП „Околна среда“ за водна инфраструктура и ПСОВ на гр.Свиленград, гр.Кърджали и гр.Момчилград. Одобрен на областен експертен съвет е и идеен инвестиционен проект за В и К мрежа и ПСОВ на с.Бисер, общ.Харманли.

Голяма част от обектите не изпълняват и задължителния собствен мониторинг в разрешителното за заустване. Всички емитери на отпадъчни води, заустващи в повърхностни води са включени в плана за контрол, освен някои обекти с разрешителни за заустване, формиращи поток от валежни води, преминали през карьерни полета.

Направление “Управление на отпадъците и опазване на почвите”

По-голямата част от контролираните обекти и като площадки и като извършвани дейности отговарят на законовите изисквания.

Операторите на площадки за третиране на ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА, метални опаковки и други метални отпадъци следва да получат нови разрешителни документи за третиране и/или регистрационни документи за събиране и транспортиране на отпадъци. В тази връзка в плана за контролната дейност са включени всички площадки, на които са се извършвали този вид дейности, както на подалите заявление за издаване на нови разрешителни, съгласно чл.70, ал.2, така и на тези, които не са подали заявление за да се потвърди прекратяването на дейността, съгласно §7, ал.8 от преходните и заключителни разпоредби на ЗУО.

Направление “Опасни химични вещества и контрол на риска от големи аварии с опасни химични вещества”

Основно контролната дейност в направлението се води чрез прилагане разпоредбите на Закона за опазване на околната среда и Закона за защита от вредното въздействие на химични вещества и смеси.

От извършваните проверки и преглед на условията и свързаните с тях документи на обекти с издадени Разрешителни по чл. 104 ал. 1 от ЗООС е установено, че операторите са предвидили подходящи управленски, организационни и технически мерки за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества

В резултат от провеждания през годините контрол и консултации с операторите може да се каже, че почти всички оператори вече познават добре, прилагат и спазват изискванията на действащата нормативна уредба по опасни химични вещества и смеси. Фирмите са предприели действия по изпълнение на изискванията на Регламент (ЕО) 1907/2006 относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH) и Регламент1272/ 2008 г. на Европейския парламент и на Съвета относно класифицирането, етиктирането и опаковането на вещества и смеси.

Направление “Екологична оценка (ЕО) и оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС)”

Чрез превантивния контрол се отчитат екологичните проблеми на най-ранния етап на вземане на решение, като по този начин инвестиционният процес е по-прозрачен, посредством консултации и участие на обществеността.

След извършените проверки през 2012 г. се констатира, че поставените условия към издадените решения за преценяване и решения по ОВОС, а така също и становища по ЕО се изпълняват на практика и може да се каже, че превантивният контрол е ефективен.

Направление “Биологично разнообразие, защитени територии и зони”

Обявените защитени територии и обекти, както и защитени зони по Натура-2000 съответстват на действащото законодателство. По прилаганите от наша страна действащи нормативни изисквания, съгласно специализираните - ЗЗТ, ЗБР, ЗООС, ЗЛР, ЗГМО, Наредбата за съвместимост и др., не са настъпили съществени промени през 2012 г. При извършените

проверки не са установени значими нарушения на режимите на охрана и стопанисване на ЗТ и ЗЗ.

Основното ни внимание ще бъде съсредоточено по прилагане на европейските директиви за опазване на хабитатите и местообитанията на птици в мрежата "НАТУРА-2000" в региона на инспекцията. През 2013 г. предстои официалното обявяване на зоните по хабитати, като за региона те са 13 на обща площ близо 4000км² /почти ½ от цялата контролирана територия на РИОСВ-Хасково/. Освен преките контролни дейности, заложи в План-2013 г. направлението ще проведе и активна разяснителна кампания по въпросите свързани с "НАТУРА-2000" – вкл. и чрез планираните обществени обсъждания на проекто-заповедите за обявяване на ЗЗ-хабитати

2.3. Контролирани инсталации

На контролираната от РИОСВ – Хасково територия, обектите с издадени КР и с решения за откази подлежащи на контрол са:

- ТЕЦ"Марица 3" АД, висок риск, планирана проверка -1 бр.
- ТЕЦ"Марица 3" АД, сгуроотвали „Горен бюк" и „Галдушки ливади"- висок риск, планирана проверка -1 бр.
- „Неохим" АД, площадка А - висок риск, планирана проверка -1 бр.
- „Неохим" АД, площадка Б – нисък риск, планирана проверка -1 бр.
- Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Харманли, Маджарово, Любимец, Тополовград, Симеоновград и Свиленград - висок риск, планирана проверка -1 бр.
- "Харманлийска керамика" АД – отказ за издаване на КР - нисък риск, планирана проверка -1 бр.
- „Галус" АД, площадка с. Войводово - висок риск, планирана проверка -1 бр.
- "Жюлив" ООД, площадка с. Войводово; нисък риск, планирана проверка -1 бр.
- Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Хасково, Димитровград и Минерални бани, с. Гарваново - висок риск, планирана проверка -1 бр
- ЕТ „М. Жеков – Д", площадка с. Нова Надежда – нисък риск, планирана проверка -1 бр.
- Площадката на ОЦК, гр. Кърджали - висок риск, планирана проверка -1 бр.
- Регионално депо за неопасни отпадъци за общини Кърджали, Ардино, Джебел, Ивайловград, Кирково, Крумовград, Момчилград и Черноочене - планирана проверка - 1 бр.
- „Яйцепром" АД, площадка гр. Момчилград - нисък риск, планирана проверка -1 бр.
- „Горубсо-Кърджали" АД, гр. Кърджали - висок риск, планирана проверка -1 бр.

Във връзка с изменението на ЗООС (в сила от 24.04.2012г.) и разширяването на обхвата от дейности включени в Приложение №4 на същия закон, беше направено предписание на „Каменица" АД - пивоварна „Астика", гр. Хасково, в срок до 31.01.2013 г. да подаде заявление в ИАОС за издаване на КР. След издаването му този обект ще бъде включен в плана за проверки на обекти с комплексни разрешителни.

Дружествата на територията на РИОСВ-Хасково, които произвеждат и/или съхраняват опасни химични вещества и смеси, в количества посочени в приложение №3 на ЗООС, класифицирани като „Предприятие с висок рисков потенциал", с издадено разрешително по чл.104 от ЗООС са:

- „ОЦК" АД Кърджали, планирана проверка – 1 бр. (всички сгради и съоръжения са закупени от нови собственици, ще бъдат изяснявани задълженията и отговорностите на стария и новите собственици);
- „Горубсо Кърджали" АД Кърджали, планирани проверки – 2 бр.;

- „Неохим“ АД, Димитровград – планирана проверка – 1 бр.

2.3.1. Въздействие върху околната среда и изпълнение

Направление Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването (КПКЗ), екологична отговорност и доброволни ангажменти

Почти всички контролирани инсталации с издадени КР и СЕВЕЗО разрешителни са с висок риск по отношение въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

- ТЕЦ „Марица 3“ АД, Димитровград- висок риск. Очаквано въздействие върху качеството и чистотата на атмосферния въздух на гр. Димитровград и околните села по отношение на концентрацията на серен диоксид. За предотвратяването на това въздействие и привеждане в съответствие с изискванията на екологичната законодателство операторът е изградил и въвел в експлоатация сероочистваща инсталация.
- ТЕЦ „Марица 3“ АД, Димитровград сгуруотвали „Горен бюк“ и „Галдушки ливади“- висок риск. Възможно въздействие върху качеството и чистотата на атмосферния въздух на гр. Димитровград и околните села по отношение замърсяване с неорганизиран прахови емисии. За предотвратяването на това въздействие и привеждане в съответствие с изискванията на екологичната законодателство Операторът е изградил и въвел в експлоатация оросителна система. Изпълнението на проекта за депа за неопасни отпадъци върху сгуруотвалите на ТЕЦ „Марица 3“ АД, Димитровград следва да прекрати заустването на води с висока активна реакция (рН) в р. Марица.
- „Неохим“ АД, площадка А - висок риск. Възможно въздействие върху качеството и чистотата на атмосферния въздух на гр. Димитровград и околните села по отношение замърсяване с азотни оксиди, прахови емисии, амоняк. За предотвратяването на това въздействие и привеждане в съответствие с изискванията на екологичната законодателство Операторът е подменил филтърните платна на демистерните устройства и е подменен каталитичния реактор и каталитичните мрежи в цех „Нова амониева селитра“, за намаляване на емисиите от „райски газ“ в цех „Стара азотна киселина“ е въведен в експлоатация нов катализатор, при синтеза на амоняк са подменени горелките с по-ниско емисионни. „Неохим“ АД, Димитровград е с най-голям риск по отношение на замърсяването на водите поради голямото зауствано водно количество и честите производствени аварии, водещи до наднормени замърсявания на изпусканите води. Поради производството и съхранението на големи количества опасни химични вещества, с цел предотвратяване на големи аварии и ограничаване на последствията от тях, инсталацията е класифицирана и се проверява като обект „с висок рисков потенциал“.
- „Неохим“ АД, площадка Б , производство на пластмаси и полиамиди (минимално производство) – нисък риск.
- Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Харманли, Маджарово, Любимец, Тополовград, Симеоновград и Свиленград - висок риск, очаквано, основно въздействие върху качеството и чистотата на атмосферния въздух на гр. Харманли и околните села по отношение замърсяване с интензивно миришещи и неорганизиран емисии при samozапалване на депонираните отпадъци. За предотвратяването на това въздействие операторът ежедневно запръстява участъците с депонирани отпадъци и при необходимост оросява. При неправилно изпълнение и експлоатация регионалните депа за отпадъци също са с висок риск за замърсяване на повърхностните и подземни води.

- „Галус” АД, площадка с. Войводово, отглеждане и гушене на патици- висок риск от замърсяване на повърхностни води и подземни води. За предотвратяването на това въздействие операторът е изградил пречиствателна станция за отпадъчни води.
- “Жюлив” ООД, Ст.Загора, площадка с. Войводово, инсталация за интензивно отглеждане на бройлери - нисък риск.
- Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Хасково, Димитровград и Минерални бани, с. Гарваново висок риск, очаквано, основно въздействие върху качеството и чистотата на атмосферния въздух на околните села по отношение замърсяване с интензивно миришещи и неорганизиран емисии при самозапалване на депонираните отпадъци. За предотвратяването на това въздействие Операторът ежедневно запръстява участъците с депонирани отпадъци и при необходимост оросява. При неправилно изпълнение и експлоатация депото за отпадъци също е с висок риск за замърсяване на повърхностните и подземни води
- ЕТ „М. Жеков – Д”, Димитровград, площадка с. Нова Надежда, производство на керамични изделия – нисък риск.
- Работната площадка на ОЦК, гр. Кърджали - висок риск, до 2012г., включително беше основен замърсител на атмосферния въздух на гр. Кърджали и околните села със серен диоксид, тежки метали, на повърхностните и подземни води по отношение замърсяване с тежки метали. Във връзка с това РИОСВ – Хасково е наложил ПАМ и принудително е спряна агломерационната машина в оловния завод. Впоследствие, поради други обстоятелства производствената дейност е прекратена. Сградите и съоръженията на инсталациите бяха закупени от нов собственик, чиито намерения са да възстанови дейността на цинковия завод. След прекратяване на производствената дейност площадката на ОЦК, Кърджали е по-скоро източник на дифузно замърсяване на водите и на неорганизиран емисии от временните депа за опасни отпадъци. Инсталацията е класифицирана като обект „с висок рисков потенциал“, но поради промяна на собствеността ще бъдат предприети мерки за изясняване на задължените лица.
- Регионално депо за неопасни отпадъци за общини Кърджали, Ардино, Джебел, Ивайловград, Кирково, Крумовград, Момчилград и Черноочене – висок риск. Депото в момента не отговаря изобщо на изискванията и е източник за замърсяване на повърхностните и подземни води, атмосферния въздух и почвите в района.
- „Яйцепром“ АД, площадка гр. Момчилград, инсталация за интензивно отглеждане на птици за носачки - среден риск.
- „Горубсо-Кърджали” АД, гр. Кърджали - висок риск, Поради използваната цианидна технология може да се очаква замърсяване на въздуха и водите със съединения на цианида. Във връзка с това Операторът е предприел необходимите мерки по съхранението, употребата и обезвреждането на цианидните съединения. Изпусканията от „Горубсо-Кърджали“ АД, Кърджали отпадъчни води по правило отговарят на нормите (ИЕО), но дейността е с голям потенциал за въздействие върху околната среда при аварийни ситуации по хвостопроводите и хвостохранилището. Поради съхранението на големи количества опасни химични вещества, с цел предотвратяване на големи аварии и ограничаване на последствията от тях, инсталацията е класифицирана и се проверява като обект „с висок рисков потенциал“.

2.3.2. Съответствие със законодателството

За всички обекти с издадени комплексни разрешителни е прието, че прилаганите технологии отговарят на НДНТ.

При извършените проверки през 2012 г. на „Неохим” АД, Димитровград и „ОЦК” АД, Кърджали са констатирани неизпълнение на условия от издадените КР и неизпълнение по

програмите за привеждане в съответствие, за което са съставени актове и издадени и влезли в сила наказателни постановления.

Контролните и собствени измервания на инсталации в „Неохим“ АД установиха превишаване на НДЕ за прах и азотни оксиди, за което са наложени текуща и еднократна санкции.

За неспазване на определените ИЕО в комплексните разрешителни на „Неохим“ АД, ТЕЦ „Марица 3“ АД, „Галус“ АД и досега на „ОЦК“ АД се налагаха и актуализираха текущи санкции. Най-значителни са превишенията на ИЕО от „Неохим“ АД, който следва да предприеме комплексни мерки за подобряване качеството на заустваните води. Производствената дейност на „ОЦК“ АД засега е прекратена. Въпреки това ПСОВ работи на прекъснат режим, като периодично обработва постъпващите води. Изпълнението на проекта за депа за неопасни отпадъци върху сгуроотвалите на ТЕЦ „Марица 3“ АД, Димитровград следва да прекрати заустването на води с висока активна реакция (рН) в р. Марица. Планирано обратно ползване на водите и заустване на води само при значителни валежи. Необходимо е „Галус“ АД да подобри технологичния режим на работа на ПСОВ.

Направление “Опасни химични вещества и контрол на риска от големи аварии с опасни химични вещества”

На територията, контролирана от РИОСВ-Хасково от Министъра на околната среда и водите са издадени разрешителни за изграждане и експлоатация на инсталации/съоръжения класифицирани с „висок“ рисков потенциал на 3 инсталации. На всяка от тях се извършва проверка за изпълненията на условията в издадените разрешителни по чл.104, ал.1 от ЗООС, с цел осигуряване високо ниво на защита на околната среда, за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и за ограничаване на последствията от тях. От извършения преглед на условията и свързаните с тях документи е установено, че операторите са предвидили подходящи управленски, организационни и технически мерки за предотвратяване на големи аварии с опасни химични вещества и за ограничаване на последствията от тях върху живота и здравето на хората и околната среда.

3. Изпълнение на плана за предходната година

3.1. Общите и специфични цели, които е трябвало да постигнем

Направление “Опазване чистотата на атмосферния въздух и вредни физични фактори”

Общата цел на сектор “въздух” е намаляване на вредните емисии в атмосферата и подобряване качеството на въздуха, за да се защитят здравето на хората и околната среда.

Специфичните цели са насочени към:

- Подобряване качеството на атмосферния въздух в най-замърсените райони, контролирани от РИОСВ Хасково – община Кърджали и община Димитровград с основни замърсители «ОЦК» АД, гр.Кърджали, ТЕЦ „Марица 3“ АД, «Неохим» АД, гр.Димитровград;
- Ограничаване на замърсяването с прахови частици от битовия сектор, чрез изпълнение на мерките заложи в общинските програми за подобряване на КАВ.
- Проследяване стриктното изпълнение на всички мерки за подобряване качеството на атмосферния въздух, залегнали в програмите на предприятията.
- Намаляване замърсяването на атмосферния въздух от емисии на ЛОС при използването на разтворители и при съхранението на горива;
- Намаляване замърсяването на атмосферния въздух с озоноразрушаващи вещества.

Направление “Опазване на водите”

Общата цел на контролната дейност на РИОСВ – Хасково по отношение на водите е поставена от Рамковата директива за водите - постигане на „добро екологично състояние” на естествените води и „добър екологичен потенциал” на изкуствените и силно модифицирани водни тела до 2015 г.

Специфична цел е подобряване на качеството на водните тела в лошо състояние - р.Марица след гр.Димитровград, на р.Хасковска след гр.Хасково и р.Харманлийска след заустване на дерето - приемник на отпадъчните води от „Галус”АД. Въвеждането в експлоатация и редовния контрол на ГПСОВ – Димитровград, ГПСОВ – гр.Хасково и ПСОВ на „Галус”АД допринася за постигането ѝ.

За постигането им на направление „Опазване на водите“ бяха поставени цели за:

- постигане на снижаване на замърсяването на заустваните във водните обекти отпадъчни води най-вече от производствения сектор чрез налагане на спазването на индивидуалните емисионни ограничения и условия в издадените разрешителни – проверени всички емитери, съставени 16 акта и издадени 16 НП, наложени 19 текущи санкции;
- подобряване ефективността на контролната дейност чрез проверки на изпълнението по възможност на всички дадени предписания - малка част от предписанията ще се проверят със закъснение поради метеорологичните условия или други приоритетни задачи.
- предприемане на строги мерки за издаване на разрешителни за заустване на неизвестни досега емитери – издадени 2 разрешителни.
- оказване на всяко необходимо съдействие на общинските администрации при подготовка и одобряване на проекти за изграждане на градски пречиствателни станции за населени места с над 2000 еквивалентни жители – одобрено финансирането на проекти за водна инфраструктура на четири населени места.

Направление “Управление на отпадъците и опазване на почвите”

обща цели:

Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците, както и степента на тяхната опасност.

Увеличаване на количествата на рециклирани и оползотворени отпадъци.

Подобряване на организацията по събиране, сепариране, временно съхраняване, транспортиране и оползотворяване на отпадъците.

Екологосъобразно обезвреждане на отпадъците.

Управление на специфичните потоци отпадъци, според изискванията на ЕС и националното законодателство.

специфични цели:

Като основни приоритети в управлението на отпадъците може да се посочат поетапно закриване и рекултивиране на съществуващите депа, които не отговарят на нормативните изисквания; ликвидирането на незаконни сметища; оптимизиране на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки с цел обхващане на по голям брой населени места; въвеждане на предварително третиране преди депониране, където това е приложимо с цел намаляване количествата депонирани отпадъци.

Управление на специфични потоци отпадъци в съответствие в изискванията на националното законодателство – батерии и акумулатори, излезли от употреба моторни превозни средства, отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, отпадъци гуми, полихлорирани бифенили/полихлорирани терфенили, излязло от употреба електрическо и

електронно оборудване, утайки от градски пречиствателни станции за отпадъчни води, болнични отпадъци.

Направление “Екологична оценка (ЕО) и оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС)”

Общата цел на превантивния контрол е недопускане на замърсявания и/или увреждане на околната среда над допустимите норми преди осъществяване на предлаганата и/или планираната дейност. Поставените цели се осъществяват чрез екологичната оценка при одобряване на планове и програми, чрез ОВОС като условие в развитието на инвестиционния процес. Специфична цел е проверката на изпълнението на условията на по-значимите решения преценки за необходимостта от ОВОС и решения по ОВОС.

Направление “Биологично разнообразие, защитени територии и зони”

Основни цели са:

1. Намаляване на загубата на биологично разнообразие, чрез развитие и поддържане на мрежа от защитени територии и подобряване на управлението им.
2. Опазване на местообитания и видове с европейско и национално значение за защитените зони по Натура 2000, чрез развитие и поддържане на мрежа от защитени зони.
3. Интегриране опазването на биологичното разнообразие и устойчивото управление на биологичните ресурси във всички планове, проекти, програми, политики и стратегии в съответния сектор, като включват в тях преди всичко дейности по опазване на биологичното разнообразие, в съответствие с приоритетите на този закон, на Националната стратегия и на Националния план за опазване на биологичното разнообразие;

3.2. Изходна информация и резултати

Направление “Опазване чистотата на атмосферния въздух и вредни физични фактори”

В плана за контролна дейност през 2012 г. бяха планирани общо 135 бр. проверки по компонент въздух. Всички заложи проверки са извършени, с изключение на обектите, които са преустановили дейността си (3 бр.). От извършените през годината проверки 18 са комплексни по заповед на Директора на РИОСВ, 8 са съвместните проверки. Дадени са 62 бр. предписания. Всички предписания са проверени, а обектите са включени в плана за 2013 г. с цел проследяването им. Новите обекти с по-висок риск също са включени в плана за 2013 г. с цел по-пълноценен контрол на източниците на замърсяване на околната среда

Извършени са и 8 проверки по изпълнение на условията по раздели “Емисии в атмосферата” и “Шум” в издадените комплексни разрешителни на промишлените обекти.

Изпълнен е утвърденият годишен график от МОСВ за контрол на обекти източници на промишлен шум в околната среда. От предвидените по план 10 обекта е извършено измерване на показателите на излъчвания шум от 8 от тях. Не е осъществено измерване при два обекта с преустановена производствена дейност.

С това планът на направлението за контролна дейност за 2012 г. е изпълнен. Не са осъществени 5 проверки, поради закриване на съответната дейност или инсталация.

Освен плановите са изпълнени 31 извънредни проверки, главно при сигнали и жалби на граждани, при аварийни ситуации, при въвеждане на нови обекти в експлоатация и за проверки на дадени предписания. Те не са затруднили изпълнението на плана. На някои от тези обекти са наложени административни наказания и са включени и в плана за 2013 г.

Повторяемост на сигналите предизвика дейността на Парова централа в „Тракия 2006“ ЕООД, Харманли. След първия сигнал за замърсяване на околната среда с прахови емисии и извършената проверка е дадено предписание за оптимизиране на горивния процес. Последва емисионен контрол и въпреки чувствителното намаляване на замърсяването, поради

това че е над допустимите норми бе дадено ново предписание за монтиране на съвременни пречиствателни съоръжения. След изтичане на срока на предписанието отново ще бъде извършен емисионен контрол.

Направление “Опазване на водите”

През 2012 г. са извършени проверки и са взети проби от заустваните води от обектите от утвърдения списък на емитерите на отпадъчни води, включени в контролно – информационната система. Проверени са и други по - малки обекти, формиращи замърсени отпадъчни води. От включените в плана за 2012 г. 79 обекта са проверени 74 бр. Не са проверени източници на отпадъчни води, за които е постъпила информация или при посещението е установено, че не работят. Те са предимно обекти със сезонен режим, с периодично изпускане на водите и др. Общият брой на извършените проверки, свързани със замърсяването на водните обекти, през 2012г. е 187 (148 за 2011г.), като 130 от тях са в поречие Марица и 57 в поречие Арда. От планираните 96 проверки за 2012 г. са извършени 91 (95 % изпълнение на плана). Експертите от направлението са взели участие и в извършени 29 комплексни проверки на различни предприятия – 12 на предприятия с издадено Комплексно разрешително и 17 комплексни проверки на други обекти. За констатирани нарушения на екологичното законодателство или представяне на информация и документи са дадени 169 предписания. От тях са изпълнени 81, съставени са 3 акта за неизпълнение на предписание, а 6 предписания не са проверени до края на годината. Останалите са с неизтекъл или постоянен срок и ще се проверяват през 2013г.

През изминалата година в направлението са извършени и 96 извънредни проверки - по сигнали за замърсяване на водните обекти, участие в комисии по проводимостта на речните легла в Области Хасково и Кърджали, последващ контрол по изпълнение на предписания и др. Въпреки това планът за контролна дейност е изпълнен.

Ежегодна повтораемост на сигналите, особено в сезона на лятно маловодие, се наблюдава за р.Банска в участъка след вливащото се в нея на моста при с.Клокотница Терс дере. РИОСВ – Хасково упражнява постоянен контрол над обектите замърсители по течението на р.Банска, както и нейните притоци Терс дере и дере след яз.”Сивата вода”, приемник на пречистените води след ПСОВ на “Каменица”АД, Пивоварен завод – Хасково, която третира отпадните води от предприятията в Северната индустриална зона на гр.Хасково.

Направление “Управление на отпадъците и опазване на почвите”

За изтеклата 2012г. в утвърдения план-график за проверки на РИОСВ - Хасково са планирани 471 проверки по управление на отпадъците, от които са извършени общо 201 бр., или 43% планираните. Това са фирми, общини и кметства на територията на област Хасково и област Кърджали, контролирани от РИОСВ - Хасково по отношение на правилното третиране на битови, строителни, производствени и опасни отпадъци.

В резултат:

- Увеличен е броят на контролираните физически и юридически лица, извършващи дейности с отпадъци;
- Увеличено е количеството на опасните болнични отпадъци, които се предават на лица за обезвреждане;
- Подобро е качеството на системите за организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци;
- Изведено е от експлоатация и е предадено за обезвреждане оборудването, съдържащо ПХБ.

Освен плановите са извършени и 219 извънредни проверки по жалби и сигнали, по заповед на МОСВ във връзка с влезли в сила изменения на законодателството в областта на отпадъците, по искане на прокуратурата в Кърджали и Хасково и др. Това е нарушило ритъма

на извършване на плановите проверки, като е довело да значително изоставане при изпълнението на плана. Поради тази причина за 2013 г са планирани по-малко проверки по управление на отпадъците – 329 бр.

Повторяемост на сигнали през изминалата година имаше основно за площадки, на които се извършват дейности с ИУМПС и метални отпадъци, най-вече такива, които са в близост или в жилищни квартали и са в преходен период, веднъж по ЗИД на ЗУО и втори път по новия ЗУО.

През 2012 г. са извършени планираните за годината проверки по опазване на почвите – 31 бр. Изпълнени са поставените задачи за предходната година, допълнително са извършени и 11 бр. извънредни проверки

Направление “Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването (КПКЗ), екологична отговорност и доброволни ангажменти”

През 2012 г. бяха извършени всички планирани проверки по издадени КР и решения за отказ, съгласно утвърден график – 18 бр. Верифицирани и предадени в ИАОС са 14 бр. годишни доклади по ОС относно изпълнението на условията в издадените КР през 2010 г. Извършени са проверки и са верифицирани 19 бр. доклади на оператори, чиято дейност попада в приложение 1 на Регламент №166/2006 г.

Направление “Опасни химични вещества и контрол на риска от големи аварии с опасни химични вещества”

Съгласно утвърдения от МОСВ годишен план за контролната дейност на РИОСВ-Хасково през 2012 г. са планирани проверки на 37 фирми, които произвеждат, употребяват и съхраняват опасни химични вещества и смеси и 4 бр. проверки на обекти с издадено разрешително по чл.104 от ЗООС. Извършени са 58 бр. проверки на основание ЗЗВВХВС (от тях: 36 планови и 22 бр. извънредни) и 4 бр. проверки на обекти с издадено разрешително по чл.104 от ЗООС.

Направление “Екологична оценка (ЕО) и оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС)”

В направление ОВОС и ЕО са извършени 7 бр. проверки на Решения по ОВОС и 25 проверки на Решения за преценяване необходимостта от ОВОС за 2012 г. от планираните 38 броя. За останалите е водена писмена кореспонденция с възложителите на ИП и е установено, че не са започнали действия по тяхната реализация. По преценка на компетентния орган някои от тях са заложили в плана за 2013 г. Във връзка с достоверността на постъпилата информация по Приложение 2 към чл. 93, ал. 2 от ЗООС са извършени 5 извънредни проверки.

Направление “Биологично разнообразие, защитени територии и зони”

В плана за 2012 г. бяха заложили общо 274 бр. проверки на инвестиционни предложения, защитени територии, вековни дървета, зоомагазини, билкозаготвителни пунктове, общини, ДГС-та, пазари и др. От планираните проверки са изпълнени 164 (60%).

Допълнително бяха извършени и 129 извънредни проверки по ЗЗТ/ЗБР, от които 54 бр. по сигнали/информация за засегнати/бедстващи защитени видове и 5 бр. проверки по сигнали на граждани и юридически лица, свързани с нарушения в защитени зони и защитени видове.

Сравнявайки същите данни със заложените дейности в направлението по План 2012 г. се отчита, че не са осъществени част от планираните проверки, главно по отношение ЗТ и ЗЗ. Основната причина за това е факта, че повечето от обектите са трудно достъпни и отдалечени от адм. център.

В тази връзка в Плана за 2013 са заложили по-малък брой планови проверки в ЗЗ и ЗТ, като са избрани обекти, които не са проверявани в последните години, такива с относително по-висока степен на риск при охраната и стопанисването им и тези с ключово значение за опазване на биологичното разнообразие в региона, което цели в крайна сметка по-реалистичното изпълнение на плана.

3.3. Оценка

Общият брой проверки на място, заложи в Плана за дейността на РИОСВ – Хасково за 2012 г. е 1099 бр. (и 16 проверки на годишни доклади). От тях са изпълнени 741 бр. (в месечните отчети фигурират 653 бр., но 29 от извънредните проверки по писма на МОСВ по УО са включени в плана за годината, 20 от плановите проверки са комплексни, по няколко компонента и фактора, а 19 от отчетените проверки са съвместни, по 2 компонента или фактора). Изпълнението на плана е 67,4%.

От планираните 23 комплексни проверки са изпълнени 20. Осъществени са и 2 извънредни комплексни проверки по сигнал.

Докладваните с месечните отчети извънпланови проверки са 565. От тях 29 (по писма на МОСВ по УО на планови обекти) всъщност са планови, т.е. броят на извънредните проверки е 536, от тях 2 комплексни и 9 съвместни.

Анализът на резултатите за изпълнението на плана по компоненти и фактори показва, че всички направления с изключение на “Биологично разнообразие, защитени територии и зони” и “Управление на отпадъците и опазване на почвите” са осъществили почти всички планирани проверки, освен в случаи на неработещи предприятия, прекратени дейности, липса на отпадъчни води и поради други обективни причини. Неизпълнението на планираните проверки от направленията “БРЗТЗ” (изпълнение 60%) и “УООП” (изпълнение 43%, дължащо се само на УО) е свързано с големия брой извънредни проверки, наложили се поради различни причини – съответно 129 и 219 бр. Това е отчетено при изготвянето на настоящия план, като и в двете направления са заложи по-малък брой проверки – 163 за направление “БРЗТЗ” и 329 в областта на отпадъците.

4. Планирано изпълнение за годината

В регистъра на обектите, подлежащи на контрол от РИОСВ-Хасково за 2013 г. са включени 1401 обекта. Планирано е провеждането на 823 бр. проверки общо като сума от проверките по направления на 690 обекта. Определени са 27 обекта, на които ще се изпълнят комплексни проверки по два и повече компонента и фактора на околната среда. Винаги, когато е възможно ще се извършват съвместни проверки по два компонента или фактора.

4.1. Приоритети

Във връзка с изготвянето на настоящия план за контролна дейност беше извършен преглед на всички обекти, фигуриращи в регистъра на обектите, подлежащи на контрол на територията в обхвата на РИОСВ-Хасково. След оценка на потенциала за въздействие на тези обекти и дейности върху компонентите на околната среда и предприетите мерки от операторите за намаляване на отрицателното влияние от тях беше определен рискът от въздействие върху компонентите и факторите на околната среда за всеки обект. Те бяха класифицирани с висок, нисък и среден риск, като с решаваща тежест е рискът за най-застрашения компонент или фактор на околната среда. Идентифицираните обекти с „висок риск“ са приоритет за контролната дейност през годината. Те ще се проверяват поне веднъж годишно.

На основание критериите за риск: въздействие върху околната среда; въздействие върху общественото здраве; рискове, свързани с безопасността, с висок рисков потенциал са определени инсталациите, на които е издадено разрешително по чл. 104 от ЗООС.

Поради сложността на инсталациите, сложни химични процеси при производството и/или емисиите във въздуха, водите, почвите, генерираните отпадъци, девет от инсталациите с издадени комплексни разрешителни също са класифицирани като високорискови.

Складовете за съхранение на пестициди и ББ кубовете могат да причинят значително замърсяване и увреждане на околната среда, особено при занижен контрол и поддръжка. Ето защо и за тях е определен „висок риск“ за въздействие.

При определяне на риска за обектите, заустващи отпадъчни води в повърхностни води е взет предвид както внасяният от тях във водните тела товар от замърсяващи вещества (количеството и качеството на изпусканите води), така и асимилиращата способност на водния обект – приемник. Констатираните нарушения на определените в разрешителните за заустване ИЕО също е фактор за определяне на висок риск. Тези критерии са отразени и в утвърдения от министъра на околната среда и водите списък на обектите подлежащи на задължителен контрол два пъти годишно. Основен фактор за лошото екологично състояние на участъците от водните обекти след населените места с над 2000 екв. жители е заустването на непречистени отпадъчни води канализационните системи, но поради липсата на ПСОВ те се предвиждат за контрол само веднъж годишно. Въпреки определения нисък риск за някои обекти, съгласно чл.26, ал.3 от Наредба №2 от 8 юни 2011г за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници за замърсяване, всички титуряри на разрешителни за заустване подлежат на контрол поне веднъж годишно. Това изискване е основателно, тъй като качеството на заустваните води при повечето обекти варира значително при проверките.

Съществува рискът и при дейността на някои инсталации с неподвижни източници на емисии, но след изменение на законодателството от 2012 г. те не подлежат на емисионен контрол. От тях се изисква задължително представяне на доклади с резултати от проведени СПИ.

От обектите - източници на емисии на ЛОС като високорискови са определени производителите на бои.

Във връзка с изменението на климата и намаляване на емисиите от парникови газове изпускани в атмосферата от различните източници ежегодно се контролират обекти, работещи с големи количества озоноразрушаващи вещества. Те са класифицирани в групата със среден риск.

Поради опасността от замърсяване на въздуха, водите и почвите високорискови са депата, обезвреждащи битови, производствени и опасни отпадъци, както и старите общински депа, които подлежат на рекултивация. Източници на опасни емисии във въздуха са и две инсталации за изгаряне на неопасни отпадъци, чрез оползотворяване на получената енергия за отопление на оранжерии и инсталация за оползотворяване на неорганични отпадъци чрез влагането им в производството на цимент.

4.2. Общи и специфични цели

Направление “Опазване чистотата на атмосферния въздух и вредни физични фактори”

Основната цел е защита на човешкото здраве от вредните въздействия и предотвратяване настъпването на опасности и щети за обществото при изменение на качеството на атмосферния въздух, нарушаване на озоновия слой и промените в климата в резултат на различни дейности с източници на емисии, както и запазване качеството на атмосферния въздух в районите, в които то не е нарушено.

Специфичните цели на РИОСВ - Хасково за опазване чистотата на атмосферния въздух са следните:

Контрол на обектите определени като обекти с “висок риск”, с цел намаляване и ограничаване на изпусканите вредни вещества в атмосферния въздух и спазване на НДЕ.

Ограничаване на изпусканията в атмосферния въздух неорганизираните емисии на вредни вещества от промишлените обекти. Проверки на ефективността на пречиствателни съоръжения, използваните горива, оптимална работа на инсталациите (горивни и технологични).

Контрол по изпълнението на заложените мерки в Общинските програми за намаляване на нивата на замърсителите и достигане на установените норми за фини прахови частици в атмосферния въздух.

Намаляване на емисиите на ЛОС чрез контрол на бензиностанциите и обектите, използващи в дейността си летливи органични съединения.

Поетапно намаляване на емисиите на вредни вещества, нарушаващи озоновия слой (ВНОС) и ограничаване емисиите на парникови газове.

Направление “Опазване на водите”

Основна цел на РИОСВ-Хасково по отношение на водните ресурси за периода до 2015 г. е изпълнението на изискванията на Рамковата директива за водите, заложените и в Плановите за управление на р.Марица и р.Арда - осигуряване на добро състояние на повърхностните и подземните води и на добър екологичен потенциал на изкуствените и силно модифицираните водни тела. Най-общо дейността на експертите в направлението е насочена към:

- предотвратяване влошаването на състоянието на всички повърхностни водни тела;
- опазване, подобряване и възстановяване на всички повърхностни водни тела за постигане добро състояние на водите;
- опазване и подобряване качеството на водите във всички изкуствени и силно модифицирани водни тела и постигане на добър екологичен потенциал и добро химично състояние на повърхностните води;
- предотвратяване, прогресивно намаляване и прекратяване наведнъж или на етапи на замърсяването на повърхностните води от емисии, зауствания и изпускания на приоритетни и приоритетно опасни вещества;
- недопускане или ограничаване отвеждането на замърсители в подземните води и предотвратяване влошаването на състоянието на всички подземни водни тела.

Специфични цели за годината са:

- снижаване на замърсяването на заустванията във водните обекти отпадъчни води най-вече от производствения сектор чрез налагане на спазването на индивидуалните емисионни ограничения и условия в издадените разрешителни;
- повишаване спазването на изискванията за изпълнението на собствения мониторинг от титулярите на разрешителни за заустване;
- изискване на представяне на доклади за изпълнението на условията в разрешителните за заустване;
- получаване на разрешително за заустване както от няколко действащи обекта без разрешително, така и от неизвестни засега емитери, ако има такива.

Направление “Управление на отпадъците и опазване на почвите”

Въз основа на формулираните приоритети, Основните цели за извършване на проверки, които си поставя направление “Управление на отпадъците и опазване на почвите” са:

- подобряване на управлението на отпадъците на територията на 16 общини от област Хасково и Кърджали, контролирани от инспекцията в съответствие с определената нова петстепенна йерархия за управление на отпадъците (предотвратяване на образуването им, подготовка за повторна употреба, рециклиране, друго оползотворяване и обезвреждане).

- подобряване състоянието на почвите и подземните води, чрез закриване и рекултивиране на стари депа за битови отпадъци и депа за производствени и опасни отпадъци, неотговарящи на нормативните изисквания.

За постигането на 1^{ва} основна цел, направлението си поставя следните специфични цели , съобразени с конкретните проблеми на региона:

- предприемане на мерки във връзка със задълженията на органите на местно самоуправление, отнасящи се до разделното събиране на битовите отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали, както и организирането на дейностите по разделно събиране на отпадъците от опаковки на територията на населени места с население над 5000 жители и в курортните населени места;
- контрол на задължените лица, пущащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци;
- завишаване на контрола във връзка с почистването на отпадъци на републиканската и общинска пътна мрежа и ГКПП;
- контрол на лица, извършващи дейности по третиране на отпадъци, за които се изисква издаване на разрешение и/или регистрационен документ;
- завишаване на контрола на притежателите на отпадъци, във връзка със задължението за изпълнение на разпоредбите за събиране, транспортиране и третиране на отпадъците и поддържането в постоянна изправност на площадките и съоръженията за предварително съхраняване и третиране на отпадъците;
- завишаване на контрола по отношение редовното и коректно водене на задължителната отчетност по отпадъците, даваща достоверна информация за дейностите по отпадъците;

За постигането на 2^{ра} основна цел, направлението си поставя следните специфични цели:

- планиране на контрол на операторите на депа за производствени и опасни отпадъци за изпълнение на поставените условия за закриване и рекултивация на съществуващите депа от Плановете за привеждане в съответствие на депата.
- планиране на контрол на общини, които все още не са закрили и извършили техническа рекултивация на старите общински депа;

За третиране на отпадъци, РИОСВ Хасково е издала 152 разрешителни по чл.37 по отменения Закон за управление на отпадъците. В това число са площадки за разкомплектоване на излезли от употреба моторни превозни средства, за предварително третиране на отпадъци от електрическо и електронно оборудване, инсталации за физикохимично третиране на опасни болнични отпадъци, две инсталации за изгаряне на неопасни отпадъци, с цел оползотворяване на получената топлина. Това налага ежегодно да се планират проверки както по спазване условията на издаденото разрешителното, такива свързани с редовното водене на отчетните книги и съответствието на самите площадки с приетите минимални технически изисквания за третирането на определена категория отпадъци.

Допълнително на територията на инспекцията функционираха 106 обекта, на които се извършваше търговска дейност с отпадъци от черни и цветни метали. Във връзка с разпоредбите на новоприетия Закон за управление на отпадъците, лицата притежаващи лиценз за тези дейности трябваше да подадат заявления за ново разрешение в срок до шест месеца от влизане на закона в сила. В тази връзка се планират проверки на всички, лица притежавали Лиценз за търговска дейност с ОЧЦМ.

РИОСВ - Хасково е издало 66 регистрационни документа за дейности по третиране на неопасни отпадъци, които също подлежат на контрол поне веднъж годишно.

По отношение на прилагането на изискванията на Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки, както и на др. наредби за масоворазпространени отпадъци на контрол подлежат над четиристотин обекта.

На територията на инспекцията функционират 2 регионални депа за ТБО в гр.Харманли и с.Гарваново и се изгражда трето в регион Кърджали. Регионалните депа в гр.Харманли и с. Гарваново все още не се използват оптимално, тъй като общини Димитровград, Симеоновград и Любимец не извозваха регулярно битовите си отпадъци. В тази връзка са заложени проверки в посочените вече общини. Със закъснение се изпълняват и плановете за привеждане в съответствие с нормативните изисквания на съществуващите депа за производствени и опасни отпадъци.

Направление “Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването (КПКЗ), екологична отговорност и доброволни ангажменти”

Обща цел:

Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването на околната среда чрез проверка на изпълнението на условията в съответното комплексно разрешително

Специфична цел:

Недопускане експлоатацията на обекти в които се извършват дейности попадащи в приложение 4 от ЗООС, без да са издадени необходимите за това комплексни разрешителни.

За постигането на тези цели са планирани 14 бр. проверки на място по изпълнение на условията от съответното комплексно разрешително, както и 14 бр. проверки по документи при представяне от операторите с издадени КР на годишните доклади по околна среда и 18 бр. проверки по документи при представяне на информацията от операторите, чиято дейност попада в Приложение № 1 на Европейски регламент 166/2006г. съгласно изискванията на регламента.

Направление “Опасни химични вещества и контрол на риска от големи аварии с опасни химични вещества”

Общата цел е предотвратяване на възможни рискове за човека и околната среда, идентифициране на всички необходими мерки за управление на риска.

Основна цел на инспекциите за контрол на инсталациите, на които е издадено разрешително по чл. 104 от ЗООС е проверка на съответствието на работата на предприятията с изискванията, поставени в законодателството и определени в документацията, подадена от оператора.

Направление “Екологична оценка (ЕО) и оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС)”

Обща цел на превантивния контрол е недопускане на замърсявания и/или увреждане на околната среда над допустимите норми преди осъществяване на предлаганата и/или планираната дейност. Тя се осъществява чрез екологичната оценка при одобряване на плановете и програми, чрез ОВОС като условие в развитието на инвестиционния процес.

Като специфична цел в направлението се предвижда засилен контрол във връзка с изграждане на транспортните коридори, мрежата от магистрала и пътища – I, II и III клас, чието изграждане е свързано с важното значение за регионалната свързаност на региона, включително и връзката им със съседните държави.

Направление “Биологично разнообразие, защитени територии и зони”

Разработеният план за 2013 г. цели изпълнението на основните/общи цели за опазване на биологичното разнообразие в региона, които съвпадат напълно със същите от 2012 г., а именно:

1. Намаляване на загубата на биологично разнообразие, чрез развитие и поддържане на мрежа от защитени територии и подобряване на управлението им.
2. Опазване на местообитания и видове с европейско и национално значение за защитените зони по Натура 2000, чрез развитие и поддържане на мрежа от защитени зони.
3. Интегриране опазването на биологичното разнообразие и устойчивото управление на биологичните ресурси във всички планове, проекти, програми, политики и стратегии в съответния сектор, като включват в тях преди всичко дейности по опазване на биологичното разнообразие, в съответствие с приоритетите на този закон, на Националната стратегия и на Националния план за опазване на биологичното разнообразие;

Специфични цели за 2013 г. са разширение на мрежата от защитени територии – увеличаването ѝ със 7 нови защитени местности и обявяване/издаване на официални Заповеди за 11 Защитени зони по Натура 2000 /хабитати.

4.3. Процедури за планови и извънпланови проверки

Извършването на планираните проверки се осъществява на база утвърдения годишен план, като ежеседмично /всеки понеделник се съставя седмичен график за проверки, при координация с всички направления в инспекцията – цели се максимално възможно прилагане на комплексен подход при извършване на проверките, с оглед минимизиране на административните, човешки и финансови разходи. Комплексни проверки могат да бъдат провеждани както от служителите на РИОСВ, така и съвместно със служители на други държавни институции. Този вид проверки се извършват след издадена заповед на Директора на РИОСВ.

- В заповедта се определя координатор на проверката, който изготвя списък на дейностите и/или инсталациите, които ще бъдат проверявани и при необходимост изготвя уведомително писмо до лицето, подлежащо на контрол;
- Подготовка за проверката от всеки експерт – преглед на наличната и актуална информация за проверявания обект;
- Предварителен разговор с ръководството на фирмата и извършване на проверката от екипа експерти;
- Изготвяне на констативен протокол за резултатите от проверката с констатации, предписания, срокове и отговорник за изпълнението им, който се представя и подписва от представител на оператора;
- Предприемане на административно-наказателни мерки при констатирани нарушения;
- Изготвяне на доклад за извършената проверка, който се публикува на интернет страницата на РИОСВ-Хасково;
- Провеждане на последващ контрол за изпълнение на предписанията.

Проверките за извършване на контрол на условията в КР се извършват в същата последователност и пълнота, с тази разлика, че за всяка проверка координаторът изготвя чек-лист - списък с условията, които ще бъдат проверени. При проверката експертите от екипа извършват контрол по изпълнението на условията и сроковете в КР в рамките на своите правомощия и попълват чек-листа. Изготвят се констативен протокол и доклад за констатираните факти и обстоятелства относно съответствието на инсталацията с условията на разрешителното. При констатирани нарушения се налагат административно-наказателни мерки, дават се задължителни предписания и се провежда последващ контрол. Докладът се публикува на интернет страницата на РИОСВ-Хасково.

През 2013 г. в РИОСВ – Хасково е създадена организация за провеждане на проверките, планирани за контрол по 2 компонента и/или фактора на околната среда при възможност като

съвместни. За това се търси съдействие и от РЛ-Хасково за тези обекти, на които се извършва емисионен контрол.

При седмичното планиране в инспекцията се залага и извършване на извънпланови проверки по сигнали и предложения на физически или юридически лица, по заповеди на областни управители, на Министъра на околната среда и водите и др.

Извънредните проверки, свързани с аварийни или бедствени ситуации се осъществяват незабавно или в максимално кратък срок след получаване на сигнала, при необходимост съвместно с представители на Регионална лаборатория – Хасково към ИАОС.

4.4. Процедури за координиране с други контролни органи

Проверките на обекти с издадени разрешителни по чл. 104 от ЗООС ще се извършват от комисия и съобразно годишния план за контролната дейност, утвърдени със Заповеди на министъра на околната среда и водите. Със заповедите се определят: председателят на комисията, основните членове, обектите подлежащи на контрол и обхватът на проверките. Комисията е съставена от представители на РИОСВ, регионалните структури на Министерство на труда и социалната политика, Министерство на вътрешните работи и упълномощен представител на кметовете на общини

Председателят на комисията изготвя списък на условията от разрешителното по чл. 104, ал. 1 от ЗООС и задълженията на оператора, които подлежат на контрол; свиква комисията на подготвителна среща за запознаване на членовете ѝ с дейността и характеристиката на обекта на проверка и с обхвата на проверката. Председателят уведомява писмено оператора на предприятието и/или съоръжението, подлежащо на контрол, за датата на предстоящата проверка. След провеждането ѝ съставя констативен протокол със задължителни предписания със срокове и отговорници за изпълнението им. При констатирани нарушения съставя акт за административно нарушение.

След всяка проверка председателят изготвя и изпраща доклад до министъра на околната среда и водите или до упълномощено от него длъжностно лице, към който прилага констативния протокол, както и акта за административно нарушение, ако такъв е бил съставен.

4.5. Процедури за преглед на този план

За осъществяване на по-добра координация в РИОСВ – Хасково всяка седмица се изготвя план-график за предстоящите проверки.

В хода на изпълнение на Плана за контролната дейност за 2013 г. всеки експерт своевременно, незабавно след проверката вписва всички извършени от него проверки и резултатите от тях (предписания, административнонаказателни мерки и др.) в три създадени общи таблици – за контролната дейност, административни мерки и контрол на предписанията. Отделно всяко направление регистрира изпълнените проверки от план-графика. При констатирано забавяне или неизпълнение на плана поради обективни и субективни причини (снеговалежи, продължителни дъждове, голям брой извънредни проверки и др.) се предприемат мерки за преодоляване на изоставането чрез съгъстяване на графика и увеличаване на натовареността на експертите в съответното направление.

Таблица 1. Регистър на всички обекти, подлежащи на контрол и проверки от РИОСВ

В регистъра на обектите, подлежащи на контрол от РИОСВ-Хасково за 2013г. са включени 1401 обекта. Планирано е провеждането на 823 бр. проверки общо като сума от проверките по направления на 690 обекта. Определени са 27 обекта, на които ще се изпълнят комплексни проверки по два и повече компонента и фактора на околната среда.